

EEN SLAK, DIE "OP HAAR TENEN" LOOPT

B. J. J. R. WALRECHT.

Wij lezen nog al eens, dat de slakken voortglijden over een slijmbaan, die zij zelf aanleggen, zodat zij niet in contact behoeven te komen met de ruwe bodem, waarover ze zich toch moeten voortbewegen. En inderdaad kunnen we de lange kronkelende slijmbanen, achtergebleven na hun tochten, vaak zien liggen over een weg of voetpad.

Nu is het mij reeds herhaaldelijk overkomen, vroeger voor de Gevlekte naaktslak (*Limax maximus*) en thans ook voor de Segrijnslak (*Helix aspersa*) dat de slijmbaan niet als een continue streep achterbleef, maar als een zeer regelmatig onderbroken lijn, even regelmatig als de wegwerker met zijn machine de onderbroken witte scheidingslijn aanbrengt over het midden van de weg.

Hoe is het nu mogelijk, dat een slak, die over zijn slijmbaan voortglijdt, een onderbroken slijmspoor achterlaat?

Voor *Limax* kon ik constateren, dat de slak niet met de gehele zool de weg raakte, maar dat men er onderdoor kon kijken, als men het oog op gelijke hoogte met de weg bracht. Op de plaats, waar men er onderdoor kon kijken, was de weg absoluut droog. Daarentegen zag ik duidelijk, dat de slak het staarteinde van de voet stevig tegen de stenen plantte en dat het daar vastgehechte gedeelte na het opheffen er van (want dat deed de slak er na) duidelijk een slijmspoor achterliet. Hiermede meende ik (na enige herhalingen van het geval) te hebben gevonden, dat de slak wel over de weg voortglijdt en dan zonder slijmbaan, maar dat ze de slijmbaan gebruikt als „afduwplaats” voor de voortbeweging, en dat een continu slijm-

spoor dus voorstelde: een aaneengesloten reeks van door het staarteinde geplaatste afduwsteuntjes. Het optillen van de staart zou dan achterwege blijven.

Vanmorgen vond ik voor de Segrijnslak iets dergelijks. Ik zag ook deze slak een onderbroken slijmspoor achterlaten en weer, onder de slak doorkijkend, zag ik daar *geen slijmspoor*. Ook deze slak lichtte afwisselend de staartpunt op, deze zelfs helemaal tegen de schelp oprullend. Plaatste ze de staartpunt weer op de stenen, dan ontstond over de lengte van het straks opgekrulde gedeelte een stukje slijmbaan.

Alles leek dus in orde, alléén de slakken-specialiste mevr. W. S. S. van der Feen-van Benthem Jutting meende dat ik verkeerd moest hebben gezien, omdat de slijmklier bij de slakken aan het kopeinde van de voet is gelegen en niet in de staart. Hier was dus een welkome aanleiding het verschijnsel nader te bestuderen.

Het resultaat was zeer verrassend en naar ik meen nog niet beschreven, zodat ik meen het te moeten doorgeven. Het bleek mij nl., dat de plaats, waar men onder de slak door kon kijken, stationair bleef ten opzichte van de bodem, maar ten opzichte

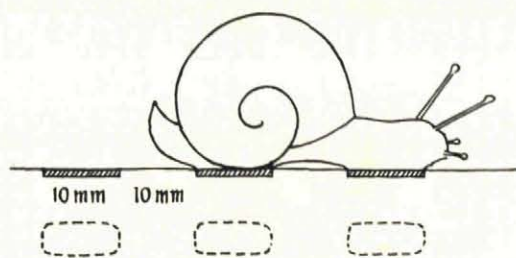

Fig. 1. Onderbroken slijmspoor van *Helix aspersa*.

van de slak achterbleef bij de voortbeweging. Deze voortbeweging was *niet* glijdend, maar *golvend*. De slak rustte dus op twee knopen van een golfbeweging. Zo kon dus de slijmbaan inderdaad beginnen bij de slijmklier aan het kopeind, waar de voet zich tot op gemiddeld 10 mm vasthechtte. Daarna hief de slak de kop weer op, maar evenver als deze zich op-hief verplaatste de bewegingsgolf door de voet zich naar achter, zodat het geplaatste 1 cm lange slijmspoor voortdurend bedekt bleef. Na enige tijd van zweven in de ruimte kwam de slijmklier dan weer op de bodem terecht, een nieuw slijmbaantje werd gelegd en een tweede golfbeweging doorliep de voet. De eerste golf bereikte intussen de staartpunt, die zich, na geheel te zijn doorlopen, van de slijmstreep op-hief en de achterwand van het huisje bereikte, waarna de tweede golf de staart op de tweede slijmbaan drukte (fig. 1). Het aardige van het geval is nu, dat het er veel op lijkt, dat in dit geval de slak dus in het geheel niet *gleed*, maar zich inder-

daad op de slijmbaan *hechtte* om zich daardoor te kunnen voortbewegen, m.a.w. dat mevr. Van der Feen gelijk had en schrijver dezes toch niet geheel buiten de waarheid was geweest.

Blijft nog na te gaan, wat deze wonderlijke wijze van slijmspoorafzetting heeft te beduiden. Voor zover mijn ervaringen reiken, doen de slakken dit vooral op zonnige plekjes en op beton. Ik stel mij voor, dat de slak min of meer toevallig op dit materiaal terecht komt en er node van gebruik maakt. Ze loopt hier als het ware „op de tenen” over het ruwe, droge en warme materiaal.

Natuurlijk geef ik deze mening graag voor beter en hoor ik graag wat anderen over dit aardige geval denken. Want het is duidelijk, dat, indien deze zienswijze juist mocht zijn, we het *glijden* van de slak over haar slijmbaan wel uit onze leerboeken zullen moeten schrappen. Dank zij..... het „op de tenen lopen” van *Limax maximus* en *Helix aspersa*.

DE KAMERIKSE NESSEN IN HET OUDE MILAND

E. E. VAN DER VOO.

(Stichting tot Onderzoek van Levensgemeenschappen)

R.I.V.O.N., Mededeling nr. 8.

3. *De plantengroei van de nessen.*

In verschillende seizoenen wordt men steeds opnieuw getroffen door de wisselende schakeringen in tinten, die het ogenschijnlijk egaal bronskleurige plantendek van de nessen vertoont.

In het voorjaar valt de frisse, heldergele kleur van de Dotterbloem (*Caltha palustris*) op. Daarna verschijnen bijna overal

de witte en lichtrose schermpjes van de Kleine valeriaan (*Valeriana dioica*). In mei verdwijnen de lichte kleuren. Dan maken zij plaats voor het lichtpurper van het Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*) en het wijnrood van de Wataardbei (*Comarum palustre*), dat samen met het groen en bruin van biezen en zeggen een zeer bijzondere kleurenharmonie